

MEZIŘÍČSKÉ KALENDÁRIUM ČERVENCE 2010

1. července 1885 – zahájen provoz na železniční trati

Krásno n. B. - Vsetín.

Nebyla to jen příležitost pro městskou honoraci – pro pana okresního hejtmána Rudolfa Tkányiho, pro pana poslance říšského sněmu ve Vídni dr. Mikyšku či pro mladého, ještě ani ne 29-letého senioršéfa krásenských skláren Ignáce Reicha předvést se na veřejnosti. Tehdejší krásenské nádraží se stalo průsečíkem setkání dvou slavnostních vlaků s honorací – z Hranic a ze Vsetína. Takže napojení 46 km dlouhé trati, provozované první 3 roky Rakouskou společností místních drah, a zejména napojení trati na páteřní tepnu monarchie z Vídně do Krakova sehrávalo klíčovou roli při vývozu výrobků jak Reichových skláren tak dalších nově vznikajících firem. Odtud startovaly záhy na to do světa i na studia desítky absolventů nedávno založeného meziříčského gymnasia. A v neposlední řadě usnadnilo nové nádraží cestování za obchodem stovkám trhovců a trhovkyň. Vždyť na Vsetíně u pokladny se říkávalo: "Dajte ně lístek do města." Škoda, že nám slavnostní atmosféru nemohou přiblížit fotografie tehdy teprve 15-letého Otakara Šrůtky, žijícího ostatně tehdy ještě ve své rodné Polici nad Metují. Také jiní později významní rodáci byli zatím v nezralém věku. Např. Metoději Jahnovi bylo necelých 20 let, Adolfu Bognerovi 10 a pozdější strýc Matalík se chystal oslavit své. 5. narozeniny. A pozdější malíř Jožka Baruch se měl v dnes vyhaslé budově krásenského nádraží narodit až za 9 let. Nicméně město Valašské Meziříčí právě tehdy začínalo startovat další oživení svého života. Hejtmanství začalo vydávat svůj Věstník s úředními zprávami a právě příšedší tiskař František Vaněk spustil o dva měsíce později vydávání prvního tištěného periodika – 14-deníku Radhošť.

Na den přesně o 30 let později dne **1. července 1915** v Krhové v podkrovní světničce domu, kde je dnes restaurace "U Bundárů", vykoukl s křikem na svět **Rudolf Pernický**. Po starší sestře Olze, nar. v r. 1906 a později provdané Šoborové, a po záhy zemřelém bratrovi se učiteli Rudolfu Pernickému a jeho manželce Boženě, rozené Blažkové, o dva roky později v r. 1917 narodila ještě dcera Miroslava, později provdaná Kupčíková. Válečné okolnosti doby narození jako by předurčily i životní dráhu syna Rudolfa. Po odmaturování na meziříčském gymnasiu v r. 1934 ve třídě prof. Otakara Kodla (zde byla jeho spolužačkou mj. i pozdější malířka Jarmila Hyžová) se mladý Rudolf upsal československé armádě. Nastoupil a absolvoval v r. 1938 vojenskou akademii v Hranicích jako poručík dělostřelectva. O rok

později již opouští okupovanou vlast a přes Polsko a záhy poraženou Francii se dostává do Anglie. Zde se stává instruktorem převážně sabotážního výcviku paradesantních dobrovolníků, kteří jsou později vysazováni v okupované vlasti s pověřenými různými úkoly. Na něho samého dochází řada jako na velitele skupiny TUNGSTEN až na konci roku 1944. Navzdory zcela nepřesnému místu vysazení se po osmi dnech strastiplného přechodu sněhovými závějemi dostávají se svým podřízeným rtm. Leopoldem Musilem do místa určení do Nového Města na Moravě na Vysočině. Zde pak do konce války plní úkoly organizování a prohlubování činnosti domácího odboje za přispění pokynů z Anglie.

Po skončení války řeší svůj profesní i osobní život. Je zařazen na generální štáb čsl armády, kde úzce spolupracuje s řadou důstojníků, kteří se v rámci boje o charakter armády stali nepohodlnými komunistickým snahám o podřízení armády. Je to např. později popravený generál Heliodor Píka, major Nechanský či plukovník Paleček. V r. 1947 se žení s Emílií Poláčkovou, dcerou majitele železářství. Komunisté ho po únorovém převratu v roce 1948 nechají ještě dostudovat Vysokou školu válečnou a počít jediného syna Rudolfa. Je však již pod dohledem i v obci, kde žije jeho matka a sestra a kam zajíždí pouze občas, tj. ve Lhotce nad Bečvou. 1. listopadu 1948 StB udeří. Major Pernický je před svým pražským bydlištěm za dramatických okolností zatčen, uvězněn a po čtyřměsíčním vyšetřování odsouzen v rámci vykonstruované skupiny Ervína Kolenatého a spol. k 20 letům vězení. Jeho syn se narodí až 15. května 1949, tedy deset týdnů po otcově odsouzení. Před trestem smrti ho jako polehčující okolnost zachránila jeho účast v protifašistickém odboji. Na svobodu vychází po amnestii v květnu 1960. Jeho tehdy 11-letý syn hrající si před domem na pískovišti se při jeho spatření rozplakal a utekl domů. Nepoznal ho.

Po propuštění se mohl uplatnit pouze v dělnických profesích v patřičné vzdálenosti od bydliště své rodiny. Jakékoli případné aktivity byly StB bedlivě sledovány. Teprve léta na sklonku svého života

po r. 1989 mohli někdejší vězni komunistického režimu prožít v relativní svobodě. Nepatrné odškodnění, které se jim dostalo, však zdaleka nemohlo vynahradit dlouhá léta komunistickým režimem zmařených životů. Rudolf Pernický byl v r. 1990 zvolen prvním předsedou nově založené Konfederace politických vězňů. Od r. 1992 byl jeho čestným předsedou. President Václav Havel ho povýšil do hodnosti generálporučíka a prezident Václav Klaus ho 28. října 2005 vyznamenal nejvyšším možným československým státním řádem, totiž Řádem Bílého lva I. třídy. Jeho nositeli jsou pouze tři rodáci z Moravy. Necelé dva měsíce po jeho převzetí, shodou okolností ve výroční den svého seskoku na území Protektorátu, Rudolf Pernický umírá.

Čest Tvoji památce, generále!

To památka na strýca Matalíka je ze zcela jiného soudku. **Antonín Matalík se narodil 6. července 1880**, tedy v den, kdy si připomínáme výročí upálení národního mučedníka pro pravdu Boží Mistra Jana Husa. Strýc Matalík mučedníkem bezesporu nebyl. Vyučil se obchodním příručím, před válkou pracoval u dráhy a hrál také v proslulé Pelarově kapele. Přežil frontové nasazení v I. světové válce a poté pracoval ve sklárně u Reichů. Zde také hrál v závodní hudbě na bicí a na housle. Roku 1925 si Matalík založil vlastní kapelu ve složení: 2 housle, klarinet, cimbál, basa a v případě potřeby i harmonika. Nejvíce se hrála skladba Mašina. Zejména ve čtyřicátých letech

dvacátého století byla populární jeho Kapela strýca Matalíka. Ve Valašském Meziříčí hrála na Panském šenku (někdejší hotel Radhošť), u Panáčků, u Stolaříků, na majálesech a výstavách. O prázdninách hrávala ve Valašském muzeu v Rožnově pod Radhoštěm. Pracovitý býval strýc nejen v hudbě, ale i v ložnici. Tak přišlo na svět celkem sedm potomků. Zemřel 28.3.1955 ve Valašském Meziříčí.

Osobností s jiným přínosem pro valašská města je profesor **Eduard Stoklas**, který zemřel **16. července 1900** v Příboře ve věku 55 let. Narodil se přitom 9. května 1845 ve Valašském Meziříčí. Studoval v Olomouci, v Brně a v Praze a poté působil jako profesor na školách v Brně, Telči, ve Vídeňském Novém Městě a zejména na učitelském ústavu v Příboře. Věnoval se zpracovávání učebnic pro chemii a fyziku, ale navíc byl i vynikajícím kreslířem. Ve svých kresbách proto často zachytil podobu měst Telče, Příbora, Frenštátu p. Radhoštěm a Valašského Meziříčí ve druhé polovině 19. století. Byl rovněž členem valašskomeziříčského pěveckého sboru Beseda a v jeho opisech se nám zachovaly některé tehdy zpívané skladby.

Jubilantem žijícím, který se **23. července 2010 dožívá 70 let, je pan architekt Jaroslav Palát**. Narodil se v Křivém a po maturitě vystudoval fakultu architektury na VUT v Brně. Projektoval budovy pro někdejší Teslu Rožnov, obřadní síně v Zašové a v Brankách a výrazně se podílel na rekonstrukci kostela sv. Jakuba v Krásně nad Bečvou.

30. července 1935 zemřel v Kroměříži páter Eduard Kavan. Jedna z nejvýraznějších osobností meziříčského veřejného života první třetiny 20. století. Do Valašského Meziříčí přišel tento rodák z Vřesovic u Prostějova (narozen 13.8.1875) jako mladý energický kaplan v roce 1899 a záhy se zapojil i do zdejší politiky. Ve volební kampani do říšské rady v r. 1907 se nebál střetnout na předvolebních schůzích s vysoce vzdělaným a protřelým kandidátem tzv. pokrokářů T. G. Masarykem. Pro tyto tzv. pokrokáře se proto stal jakýmsi symbolem klerikálního tmářství, pro katolíky předvojem obhajoby postupně ztrácených společenských pozic. Jako atraktivní muž se stával předmětem nenaplněné touhy zbožných žen. Nicméně jeho aktivity mu postupně vynesly rozmanité funkce uvnitř církve i mimo ni. Již od roku 1903 začal redigovat katolicky orientovaný týdeník "Noviny zpod Radhoště". V r. 1913 byl za rolnickou kurii zvolen zemským poslancem. V roce 1915 byl jmenován farářem meziříčské farnosti a zůstal jím po dobu téměř 20 let. Byl zvolen náměstkem meziříčského starosty, předsedou Lidové jednoty pro Meziříčí a Krásno, starostou Orla župy kardinála Bauera i předsedou Jednoty duchovenstva arcidiecéze olomoucké. V roce 1918 přejímal s panem starostou prohlášení naší samostatnosti a rovněž jako člen místního národního výboru přijímal od veškerých představitelů správy zdejších vojenských nemocnic slib věrnosti nové republice. Po sloučení katolických stran v r. 1919 v Československou stranu lidovou začal působit jak v jejím zemském, tak i v ústředním a celostátním výboru. V roce 1925 byl pak za tuto stranu zvolen senátorem. V rámci církve dosáhl hodnosti kanovníka.

Zpracoval Mgr. Pavel Dorčák